

Kroniky a kronikáři

Zpravodaj pro obecní kronikáře a vlastivědné pracovníky

Ocenění KRONIKÁŘ ROKU převzal Martin Šikula (na snímku vlevo) - kronikář obce Bohuňov u Bystřice nad Pernštejnem (okres Žďár nad Sázavou) od předsedy Sdružení kronikářů Čech, Moravy a Slezska Jaromíra Košťáka.

Z kronikářské poradny

V rámci internetové verze kronikářského zpravodaje funguje Kronikářská poradna, kam můžete vkládat dotazy, které se snažíme průběžně odpovídat. Vybíráme nejzajímavější dotazy z poslední doby.

Nejsem sice kronikářka, ale byla jsem pověřena vypracovat retrospektivní zápis od r. 2009. Píší na počítači, jako zdroje informací využívám internet, kroniku školy, obecní zpravodaj. Můj dotaz se týká úpravy - okraje, velikost písma, řádkování. Tisk jednostranný nebo oboustranný? Dále co mě zarazí je požadavek na svázání do pevné vazby po jednotlivých letech. Zápisy jsou, z mého pohledu, krátké (cca 30-40 stránek) na to, aby se po roce daly do pevné vazby. Byl by to velký přestupek svázat zápisy po 5-ti letech? Nemluvě o tom, že by se základní informace o obci měly v ročním zápisu opakovat. Děkuji za radu, ev. odkaz, který mi poskytne potřebné informace.

*S pozdravem
Mgr. Jindřiška Kaslová*

Používejte písmo, které je nejběžnější v dnešní době (Times New Roman, Arial, Calibri), velikost 12 (nadpisy samozřejmě větší) řádkování jednoduché

- Požadavek na svázání po jednotlivých letech vychází ze zákona 132/2006 Sb., kde je to takto uvedeno (viz). Týká se to běžných každoročních zápisů.

Podle mého soudu, vytváříte-li retrospektivní zápis, měl by tento zápis teoreticky být umístěn u roku, v kterém píšete běžný zápis. Tak tomu bylo a je u ručně psaných kronik.

U kronik zpracovávaných na počítači se nabízí možnost samostatných svazků. Je přitom důležité, aby u uvedených svazků (nebo tedy jednoho svazku - tato varianta ale nemá oporu v zákoně!) bylo vždy uvedeno, ve kterém roce tento dodatečný zápis vznikl a kdy byl schválen samosprávou územně samosprávného celku (starosta, rada, zastupitelstvo).

Jde o to, aby badatel věděl, že ten zápis nevznikal ve své době, ale až po několika letech dodatečně. Snad jsem odpověděl dostatečně, případně mě můžete kontaktovat e-mailem.

Dobrý den, prosím zkušenější kolegy o informaci, jak je to s 'právy' kronikáře. Četla jsem, že se kronikář má účastnit zasedání zastupitelstva. Má ale právo se účastnit i neveřejných 'pracovních' jednání? Jak mám zaznamenat důležité informace kolem zásadního dění, které hýbe dvěma obcemi, když se udělá zasedání neveřejné... Jaký statut kronikář v rámci obce vlastně má?

*Děkuji
Vážná*

Kronikář by si měl na začátku své práce domluvit pravidla se samosprávou. To je zásadní věc. Současně by ale měl zůstat neustranným pozorovatelem událostí samosprávy.

Domnívám se, že účast zasedání na neveřejných jednáních není potřebná a nutná. Kronikář vychází hlavně z podkladů, které jsou veřejně přístupné.

Jsem kronikářkou našeho městečka již třetím rokem a kroniku píšeme ručně do obrovské kroniky. Kronika začíná rokem 1991 a u každého zápisu je pouze podpis kronikářky, ale ne razítko města. Proto bych Vás chtěla požádat o radu.

Musí se zpětně ke každému ročnímu zápisu dát razítko města, nebo stačí dát razítko pouze na začátek či na konec kroniky? Velmi děkuji.

*S pozdravem
Marie Čopová*

Za kroniku je zodpovědná obec, čili v kronice musí být potvrzení obce. Razítko, datum schválení a podpis starosty tedy musí být za každým zápisem (zápis za běžný rok musí obec schvalovat - starosta nebo rada nebo zastupitelstvo). Pokud jste tak nekonali, doporučuji tuto praxi zavést od aktuálního zápisu (zpětně tak nedělejte). Jinak razítko a podpis starosty doporučuji uvést vedle běžných zápisů také na začátku svazku ručně psané kroniky i na konci svazku ručně psané kroniky ("Zápisy do kroniky obce uzavřeny k ... - razítko, podpis starosty")

Mohou být členy redakční rady nebo redakce obec. zpravodaje představitelé veřejné správy (tj. starosta, radní a zastupitelé).

Podle Kodexu dobrého radničního periodika nesmí být starosta ani členové rady obce členy redakční rady. Jde o klasický střet zájmů.

Kronikáři roku 2014

Jak jsme vás již v minulém čísle zpravodaje informovali, Sdružení kronikářů Čech, Moravy a Slezska udělilo několika kronikářům obcí a měst titul **KRONIKÁŘ ROKU 2014**. Postupně jsou diplomy s oceněním předávány jednotlivým kronikářům.

Marii Zdeňkové - kronikářce MČ Praha 15 (Hostivař a Horní Měcholupy) bylo ocenění předáno předsedou Sdružení kronikářů Čech, Moravy a

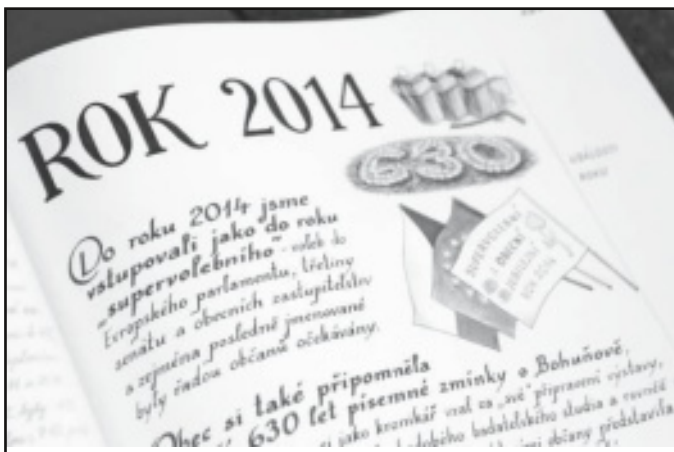
Slezska 28. 3. v rámci Velikonoc na patnáctce v kostele Stětí sv. Jana Křtitele v Hostivaři.

Na snímku zleva Mgr. Jaromír Košťák, Mgr. Randa (radní), pí Wenzlová (manželka starosty), Milan Wenzl (starosta), Marie Zdeňková, P. Zbigniew Ponichtera (farář), Václav Bílek (zástupce starosty) a Bc. Jitka Kolářová (zástupkyně starosty).

Tomáši Hromádkovi (na snímku vlevo) byl předán diplom na jednání Zastu-

pitelstva MČ Praha - Velká Chuchle 2. března 2015. Ocenění převzal z rukou starosty MČ Praha - Velká Chuchle Stanislava Fresla.

Již na první straně zmíněný Martin Šíkula převzal ocenění 23. dubna (ukázka jeho kroniky na snímku). Dalším oceněným - Ludmile Tvrdíkové ze Žehuně a Petru Majerovi z Bystřice nad Olší bude diplom předán po uzávěrce tohoto čísla zpravodaje.

Sedm pravidel práce bystrického kronikáře

Jedním z oceněných kronikářů titulem KRONIKÁŘ ROKU 2014 je pan Petr Majer z Bystrice nad Olší. Nabízíme vám jeho sedm pravidel pro možnou inspiraci v psaní vašich kronik.

Kronikáře jsem nikdy nedělal, i když má profese analytika v posledních dvaceti letech před odchodem do důchodu mi k vykonávání této činnosti velmi napomohla. Navíc mě celý život zajímá literatura faktu, především období první a druhé světové války a téma národní hrdosti a vlastenectví. Když jsem byl v roce 2007 osloven starostou naší obce panem Ladislavem Olšarem, nemusel jsem dlouho přemýšlet. To jsem ale nevěděl, jak široký rozsah práce mě čeká.

Potřeboval jsem si ujasnit, čím začít a k tomu jsem potřeboval radu těch nejpovolanějších, dlouholetých kronikářů. Mým předchůdcem Vladislavem Kropem, ale mnoho jsem se přiučil od již bohužel zesnulého kronikáře Albrechtic v Českého Těšína pana Česlava Valoška.

Druhou záležitostí bylo vymezit jasná pravidla, určité mantinely vzájemného vztahu kronikář - obec a obráceně. To jsem bohužel v legislativě nenašel, samotný zákon o kronikách je velmi stručný. V tom mi byl velmi nápomocný tehdejší místostarosta obce Roman Wróbel.

Důležité bylo, jak vlastně kroniku psát. Důsled to bylo ručně do velké knihy. Já jsem zvolil druhou možnost, kterou mi zákon dává, psát kroniku elektronicky. Nemám pěkný rukopis, navíc počítač mi umožňuje lépe shromáždit jednotlivá fakta (na úřadech, apod. se dnes většina zápisů vede elektronicky).

Kromě samotné kroniky mohou vytvořit tzv. „přílohou část“, která obsahuje další i rozsáhlé dokumenty (například jednání zastupitelstva obce, informace z celostátního a regionálního tisku, naskenované různé dokumenty z archivů, dokumenty a fotografie od občanů, apod.)

A jsme u sběru podkladů do kroniky. Jde o velmi důležitou fázi, kdy je třeba se rozhodnout, zda tuto informaci zařadit nebo nezařadit do obsahu.

Zde pak záleží na tzv. informační hodnotě toho, co jsem zaznamenal. Stanovil jsem si sedm pravidel, kterými se ve své práci řídim.

Pravidlo č. 1 – kronikář pracuje každý den – denně mám u sebe diktafon a fotoaparát, ať jdu kamkoli, vždy nacházím něco zajímavého a podnětného.

Pravidlo č. 2 – kronikář má za úkol zachytit především současnost.

Kronikář je objektivní jen tehdy, zachycuje-li všechny podstatné a rozhodující rysy skutečnosti, pokouší-li se podat obraz života v obci nezkreslený, v němž nic není nadřazováno, různě natíráno a v němž se vyrovnává i s negativními jevy.

K tomu jsem si stanovil svou osnovu, která mimo jiné zahrnuje především:

- Přehled nejdůležitějších událostí v obci za daný rok po jednotlivých měsících (leden až prosinec)
- Ze života obce (statistiky - počet obyvatel a podrobnější události, které byly v životě obce důležité)
- Výchova, vzdělávání (školy, DDM, další instituce v obci)
- Kultura a spolková činnost
- Sport
- Podnikatelská sféra

Ovšem každý rok je jiný. Já jsem si zvolil pro každý rok tzv. nosná témata. Například pokud jsou volby nebo sčítání lidu, apod.

Pravidlo č. 3 - paměť je pomíjivá a čas je neúprosný

Jde především o rozhovory s pamětníky, které mají své místo v obsahu všech dosavadních kronik. Zaznamenávám jak události, tak hlavně příběhy lidí známých i obyčejných. Někteří z nich mají 90 a více let, ale jejich vzpomínky jsou stále velmi živé. Rozhovory archivuji, podstatné části přepíši a kromě kroniky některé publikuji jak v obecním zpravodaji, tak v regionálním i celostátním tisku. Vše doplňuje obraz historie obce.

Pravidlo č. 4 – kdo nezná historii, nepochopí současnost

Badatelská práce kronikáře
Ta je nesmírně důležitá. Každoročně navštívím badatelný v některých archivech (např. Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv ve Frýdku Místku, Státní okresní archiv v Karviné, Archiv bezpečnostních složek v Praze, knihovny v Českém Těšíně, a v Polském Těšíně, Muzeum Těšínska atd.)

Pravidlo č. 5 – kronikář musí být v obci vidět, občané ho mají znát

Jde především o přednáškovou činnost ve školách, knihovně, v Domově s pečovatelskou službou a to nejen v naší obci, ale také např. v Trinci, Českém Těšíně, apod. Provádění besed v Informačním centru s pamětníky – Babičko, povídej – starečko opovídej, mělo mezi dětmi velký ohlas. Pro širší veřejnost to jsou přednášky a besedy v cyklu nazvaném: „Setkání s bystřickým kronikářem“ v Café Gallery Windholz. Témata jsou různá – Historie a současnost naší obce, Počátky evangelického sboru v Bystřici, Činnost spolků, Paleontologické nálezy v obci atd. Od roku 2011 jsem zavedl pro občany obce Bystřice tzv. Setkání s kronikářem. Je odpoledne každou druhou středu v měsíci a po pěti letech lze konstatovat, že je o tuto službu zvýšený zájem nejen Bystřičanů, ale také občanů z okolních obcí. Někteří studenti středních a vysokých škol o obci v různých souvislostech píší seminární, diplomové a další práce, kde požadují informace a na druhé straně, až jí mají zpracovanou, tak jí poskytnou kronikáři do archivu. Těchto prací je v archivu za posledních pět let celkem 13.

Publikační činnost

Publikuji nejen v periodících, ale vycházejí mi i knižní publikace – například v roce 2014 to byla kniha o historii a současnosti české školy v Bystřici nazvaná: „Od češtiny k české škole“, na jejímž vzniku jsem se podílel. V letošním roce připravuji knihu o Matici Slezské v Bystřici a životopisnou knihu ke stému výročí narození plk. Arnošta Steinera z Trince, nositele sedmi Čs. válečných křížů 1939.

V Bystřickém informátoru vycházejícím 2x ročně mám prostor pro uveřejnění některých zajímavých článků, které jsou pak zpravidla začleněny do obsahu kroniky v daném roce.

Důležité jsou Almanachy především k výročním spolků a organizací v obci, které mají mnohdy více než stoletou historií. Zpracoval jsem Almanach pro Místní organizaci tělesně postižených, apod.

Webové stránky naší obce www.bystrice.cz
Jde o nesmírně důležitou oblast. Kronika na webu není, ale zařadil jsem zde soubor nazvaný: Bystřice v proměnách času. Na časové ose od první zmínky o obci v roce 1423 po současnost jsou zachyceny nejdůležitější mezníky. Soubor je otevřený veřejnosti a každý se tak může na jeho doplňování či upřesňování podílet.

Vedení Obecního úřadu v Bystřici si je vědomo důležitost práce kronikáře, a snaží se mi vytvořit optimální podmínky pro mou práci. Nejde jen o materiální vybavení (PC, diktafon, tiskárna, apod.), ale v posledních dvou letech mám k dispozici svou kancelář v budově OÚ a v této místnosti tak mohu mít deponitář a archiv. K přepisování textů mám vyčleněnou jednu pracovní sílu, která

*Území obce Bystřice nad Olší je známé mj. množstvím pravěkých nálezů, které zdejší kronikář pečlivě eviduje. Na snímku zub terciérního žraloka *Heptranchias* sp. uložený v Moravském zemském muzeu.*

je zároveň pracovníci Informačního centra. Ta, kromě jiného, provádí denně monitoring tisku, články vztahující se k Bystřici vystřihuje a zakládá do šanonů po jednotlivých letech.

V archivu kronikáře nechybí skeny některých dokumentů vztahujících se k obci z archivů a zvukové nahrávky, hlavně z rozhovorů s pamětníky.

Výhodu oproti jiným kronikářům mám v tom, že jsem byl v podzimních komunálních volbách zvolen do Zastupitelstva obce, takže jsem o všem podrobně informován.

Pravidlo č. 6 – kronikář musí být nestranný.

Jde o to, že v naší obci, která měla k 31. 12. 2014 celkově 5 290 obyvatel, žije početná polská národnostní menšina (podle posledního sčítání lidu v roce 2011 se k polské národnosti hlásilo celkem 1 274 občanů), není možné, aby kronikář upřednostňoval nebo neobjektivně informoval. To se nestalo a nestane.

Pravidlo č. 7 – vzájemná spolupráce s kronikáři okolních obcí.

Je to velmi významná forma práce, obec Bystřice není „ostrovem v oceánu“, ale je spjata a provázaná s okolními obcemi jak historicky, tak v každodenní činnosti.

Petr Majer

Jak na přílohy kroniky?

Kronika není jenom text popisující události uplynulého roku. Její významnou součástí jsou dokumenty nejrůznějšího charakteru, který text doplňují a oživují. U starších kronik se často vkládaly přímo do textu v pamětní knize a ojedinelé se tak děje i dnes. Že to není správná praxe dokazují rozložené hřbety knihy a různě se odlepující dokumenty, které se v mnoha listech kroniky jen těžko hledají. Takové materiály patří do příloh, které by měly tvořit součást každé obecní či městské kroniky.

Druhy příloh

Přílohy mohou být nejrůznějšího typu. Běžné jsou fotografie, ale také novinové výstřížky s texty vázícími se na popisované události, nebo celé noviny s články o místním dění. Dále různé pozvánky na místní akce, zajímavá korespondence kronikáře s pamětníky, rodáky. Dále různé propagační a informační tištěné materiály o naší obci a

jejím okolí. V naší kronice uchováváme v přílohách i rozhovory s pamětníky, které by samy o sobě zaplnily velkou část hlavní knihy, kam se kronika píše. Pak tam máme nosiče elektronických médií (CD, DVD, flešky) s obrazovými a zvukovými záznamy z rozhlasu i televize o našem místě. Součástí příloh je i elektronická podoba kroniky, kterou vedeme již 8 let.

Odkazy na přílohy v textu

Přílohy mají smysl, pokud jsou na ně v textu výrazné a srozumitelné odkazy, aby čtenář kroniky věděl, že existují takové doplňky a správe a co nejrychleji si je v případě zájmu našel. Tomu pomohou odkazy, které jsou napsané přímo v textu kroniky, kde se uvádějí stránky a označení příloh, které se k textu váží. Píšeme je přímo v textu a na patřičná místa je uvedeme např. v závorce. Doporučoval bych, aby každý uzavřený rok zápisu, končil soupisem příloh vážící se k právě dopsanému textu.

Orientace v přílohách

Velmi důležité je systematické uspořádání příloh, tak aby se v nich čtenář rychle a snadno orientoval. Je to problém, který jsme v naší kronice dost nedocenili a máme s tím nyní problémy. Na začátku jsme totiž vůbec nečekali, že příloh bude tolik a že budou tak rozmanité. A tak jsme provedli jejich rozdělení, tak jak je výše uvedeno. Ale tak, jak šly roky, soubor příloh rok od roku rostl, až z něj byl poměrně velký a málo přehledný balík. Dnes si myslíme, že je přinejmenším nutné, u každého čísla přílohy, za lomítko přidávat rok jejich zařazení. Ideální by bylo tvořit přílohy pro každý rok zvlášť. Ale to je z cely individuální, podle místních zvyklostí a rozsahu příloh. Některý rok je jich totiž poměrně hodně, ale hned ten další třeba mnohem méně. V každém případě je třeba, aby přílohy měly velmi přehledný a srozumitelný seznam, ještě lépe i rejstřík.

Možnosti příloh: Změny a doplňování v přílohách

Výhodou a zároveň i problémem příloh kroniky je možnost přílohy průběžně doplňovat, ale také je vyřazovat a třídit. To s textem v knize kroniky nejde a ani to není přípustné. Přílohy to dovolují a kronikář by této možnosti měl využívat, ale nikdy by ji neměl zneužívat. Přílohy naší kroniky převyšují počet stránek hlavní kroniky. Máme problém s jejich vystavováním, protože jsou většinou volně skládané a o to více hrozí, že budou různě zpřeházeny, nebo se dokonce některé z nich ztratí. Proto je veřejně nevystavujeme, nebo jen jejich malou část.

Přílohy v digitální kronice

Výhodou digitální verze kroniky je možnost vkládat přílohy přímo do textu. Sám si myslím, že právě taková podoba místní kroniky bude v příštích letech nejvíce žádaná a čtená. Přílohy jsou vloženy přímo a na správném místě a tím přímo ožívují a doplňují psaný text. Domnívám se, že v budoucnu je toto řešení příloh a psaného textu perspektivní, ale vyžaduje v digitální úpravě zabezpečení proti možnosti manipulace s textem a jeho dodatečnými změnami a úpravami.

Oldřich Suchoradský

Pozor na osobní údaje a autorství

Přestože obecní kronika sama není předmětem ochrany dle zákona č 121/2000 Sb., autorský zákon se přesto vztahuje na autorská díla, použitá pro účely ilustrace kroniky či v příloze kroniky. Platí pro díla výtvarná, fotografie, audio nebo video záznamy. Využití části textového autorského díla je třeba řádně ocitovat. To prakticky znamená, že autorské dílo lze pro účely vedení kroniky použít, avšak výhradně na základě souhlasu autora (držitele autorských práv). Například je třeba získat souhlas autora pro použití dokumentace jako přílohy kroniky jako jsou například fotografie z představení místního divadelního spolku, audio či videonahrávky z místních slavností a další. Povinností kronikáře je v případě získání vzpomínky nechat si ji pamětníkem autorizovat. Pokud je autorem portrétní dokumentace (např. fotografií z představení) kronikář, nemůže fotografie zařadit do dokumentace pokud nezíská souhlas aktérů.

red

Aktuálně ze Sdružení kronikářů

Sdružení kronikářů Čech, Moravy a Slezska vzniklo v roce 2009, v současnosti má kolem sta aktivních členů. V jeho vedení jsou Mgr. Jaromír Košťák (předseda - kronikářská současnost, lokální tisk a vlastivědné publikace, pravopis pro kronikáře), Mgr. Andrea Holasová (legislativa, pokračující vzdělávání kronikářů, praktické poradenství, literatura pro kronikáře, lektorování kurzů), Ing. Libor Kovář (hospodář a manažer sdružení), PhDr. Jindřich Schwitter (dějiny kronikářství a orální historie). Sdružení v současné době připravuje udělení ocenění Kronikář roku 2015. Kontaktní adresa sdružení: Mgr. Andrea Holasová - Kancelář ředitele NPÚ, ÚOP v hl. m. Praze, Na Perštýně 12/356, 110 00 Praha 1 - Staré Město, e-mail: andrea.holasova@email.cz

Kronikářské semináře

... se budou konat na začátku prázdnin v Brně (30. 6.), Olomouci (2. 7.) a Zlíně (3. 7.). Bližší podrobnosti najdete na www.vcvscr.cz a zde budou i termíny podzimních seminářů. Předplatitelé kronikářského zpravodaje jsou o chystaných seminářích informováni s dostatečným časovým předstihem. Snažíme se informovat nejen o seminářích pořádaných vzdělávacími agenturami, ale také o setkáních organizovaných místními archivy, místními muzei či mikroregiony. Na adrese redakce uvítáme jakoukoliv informaci, pozvánku či zprávu o uskutečněné akci. Přijďte načerpat nové poznatky, semináře jsou určeny nejen pro začínající kronikáře ale i zkušené kronikáře obcí a měst.

Spolupráce kronikářů objasnila historii názvu Tesařovy cesty v Litvínově

Města Litvínov a Meziboří spojuje lesní čtyřkilometrová Tesařova cesta. Vede tedy turistická značka, prochází se po ní výletníci, děti ze škol a školák obou měst. Nikdo z obyvatel Litvínovska si však již nepamatoval, proč se cesta a později dokonce naučná stezka, jmenuje Tesařova.

Při pátrání po vzniku názvu se našla na Litvínovsku náhodou jediná pamětnice, paní Jiřina Bergmanová. Shodou okolností vdova po lesním inženýrovi, bývalá pracovnice Lesů ČR a také předsedkyně základní organizace Českého svazu bojovníků za svobodu. Její slib: „napíši Zorče Žabové“ přinesl úspěch. Přítelkyně, také vdova po lesním inženýrovi Rudolfovi Žabovi, poslala nejen vzpomínku, ale také fotografie. Ing. Vojtěch Tesař byl přednostou lesní správy v Horním Litvínově do roku 1937, kdy byl povýšen na pražské ministerstvo. Jeho bývalý podřízený z Horního Litvínova ing. Rudolf Žaba ho nalezl mrtvého večer 8. května 1945 „za ohradou techniky v Dejvicích“. Na samém konci války byl zastřelen vojáky Wehrmachtu.

Pátrání nás zavedlo do Dejvic. Ze svého prvního školení kronikářů v roce 2004 jsem měl kontakt na kronikářku Dejvic a sympa-

tickou lektorku kronikářů Mgr. Andreu Holasovou. Následovala korespondence a historické zarámování smutného příběhu. Ing. Tesař byl během okupace zapojen v odboji. Stručně řečeno, jako vysoký úředník bránil plundrování českých lesů od německých okupantů.

Po vypuknutí Pražského povstání byl hned 5. května cestou na ministerstvo zatčen. Našli u něho pistoli, ze které dokonce prý vystřelil. Až do 8. května byl spolu s dalšími 19 osobami vězněn. Přes snahu o záchranu byl německým velitelem vybrán a spolu s barikádníkem Pavlem Oppou byli zastřeleni.

Ing. Žaba se krátce po válce, již s rodinou, vrátil do Litvínova. Na počest a památku svého bývalého kolegy a přítele byla nazvána lesní cesta, která spojuje města Litvínov a Meziboří, Tesařovou cestou.

Dne 5. května 2015 proběhl v Litvínově, na začátku Tesařovy cesty pietní akt odhalení sochy Ing. Vojtěcha Tesaře. Cest odhalit sochu dostala paní Jiřina Bergmanová, protože její přítelkyně Zorka mezitím v 91letech v září 2014 zemřela. Celý pietní akt financovaly Lesy ČR a připravil klub Přátel historie Litvínovska. V podrobném popisu na tabuli u sochy je také uvedeno

jméno Mgr. Andrei Holasové, jako jednoho ze zdrojů této smutné historie. Paní Andrea slíbila účast a přijela (na snímku u mikrofonu vedle autor článku - poznámka redakce). Před asi 200 osobami dokonce velmi emotivně a historicky věcně promluvila. Získala si přízeň všech přítomných, také starostky Litvínova Kamily Bláhové a místostarostů Eriky Sedláčkové a Milana Štovička. Strávila v Litvínově dva dny, jak napsala: „Pozdravujte všechny své přátele - bylo mi s nimi hezky a moc vzpomínám!“ Tímto ji chci na kronikářské půdě veřejně poděkovat.

Václav Novotný, kronikář Litvínova

Kronikář i autor

Paní Zdena Hartmanová z AKRONu mi umožnila internetově nahlédnout do 3. části celoživotního díla Antonína Samka z Bělovese, kterou je publikace NÁCHOD VČERA A DNES. Formou dokumentární fotografie a stručným popisem přiblížil historické události spatě se současností. Na mnohých příkladech dokladuje např. stavební i společenský vývoj.

Stejnou pozornost však věnuje – jestliže připomenu pouhý zlomek obsahu – také přírodním změnám třeba v podobě stromů zničených vichřicí, na jiném místě pak jejich záslušnou náhradu. Zaujme pohled na náměstí s kašnou, se šlapacími vozítky či na záběry festivalu umělců. A nejen vojenský historik by byl jistě nadšen dnes už zapomenutými huľány, kyrysníky či kozáky nebo dokonce přistáním Brandenburgu 26 na pivovarské louce. Vtipným komentářem dokázal připomenout pranýř z roku 1531 myšlenkou, co také zaniklo jeho ztrátou.

O několik století později by zřejmě nemohlo dojít k stavebnímu šlendriánu, kdy nesmyslné úspory způsobily zamrzání ústředního topení v bytovkách. Jinde připomněl krásný

dar z roku 1945 generálu za osvobození Náchoda v podobě továrnicky vily, kterou však věnoval dětem na mateřskou školu. Nikoliv však poslední mé poslední poděkování patří za připomínku spisovateli J. Škvoreckému.

Překvapil mne dopis pana Ant. Samka. Citovanou publikaci vytiskne pro čtenáře městská knihovna. Důvodem jsou předcházející problémy s vydáváním a mimo jiné s distribucí.

Předcházející dokumenty o Slánském mostě nebo Kladském pomezí vycházely v Náchodském deníku a v časopise ECHO - pokaždé pouze v rozsahu jedné třetiny. Přitom měly čtenářský úspěch, což potvrdily děkované dopisy. Autor je znám také knihou s názvem Průmyslové objekty Náchodska. Vyšla před 10 lety a před posledními Vánocemi distribuoval poslední výtisky. Publikuje na internetu.

Jaromír Košťák

Proměny Prahy

V době oslav 70 let od konce druhé světové války vydalo Multikulturální centrum Praha ojedinělý nástroj, který veřejnosti přibližuje dopady války a holokaustu. Zaměřuje se na bohaté česko-německo-židovské soužití a zobrazuje jeho stěžejní průsečíky na mapě Prahy.

Vznikla tak interaktivní paměťová on-line mapa dostupná na praha.mkc.cz, která pomocí příběhů konkrétních domů, pasáží, firemních sídel, kaváren či kin ilustruje mnohonárodnostní atmosféru předválečné Prahy i její zásadní proměny po skončení války.

Na vzniku mapy se podíleli literáti, historici, umělci, antropologové, ale i pamětníci, kteří pomocí textových i audiovizuálních materiálů představili místa, kde se psaly nejen „velké“ dějiny, ale kde se zejména odehrávaly každodenní životy Pražanů a Pražanek.

„Slavíme 70 let od konce války, která zásadně změnila skladbu obyvatelstva Prahy. Prostřednictvím této mapy chceme narušit pohled na Prahu jako město jednoho národa, řekl Marek Čaněk, ředitel Multikulturálního centra Praha.

Tomáš Hromádka

**Kroniky a kronikář
na internetu:**
<http://regionplus.cz/kronika>

Setkání kronikářů okresu Uherské Hradiště

U příležitosti Mezinárodního dne archivů uspořádal dne 21. května 2015 Státní okresní archiv ve spolupráci se Slováckým muzeem další setkání kronikářů okresu Uherské Hradiště. Pozvání přijalo 29 kronikářů a starostů, které přivítal ředitel archivu Mgr. Lukáš Čoupek, Ph.D. Ten také v první části programu promluvil o povinnostech obcí v oblasti vedení kronik. Vycházel přitom zejména z praktických poznatků, získaných pracovníky archivu při provádění dohlídek spisové služby u obecních úřadů. Na něj navázala Mgr. Marta Kondrová ze Slováckého muzea. Její příspěvek byl zaměřen na nové trendy v oblasti vytváření kronikářských zápisů, zejména s důrazem na tvorbu příloh. O zájmu posluchačů o dané téma svědčila živá diskuse, která poté následovala. Na závěr byla pro zájemce připravena možnost krátké exkurze po budově archivu, kterou využila velká část účastníků.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště v rámci svého dohledu na péči o dokumenty měst a obcí organizuje tato setkání nejen jako možnost vzdělávání obecních kronikářů, ale zejména jako příležitost pro jejich vzájemné setkávání a výměnu zkušeností. Přitom úzce spolupracuje se Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, které již několik desítek let plní úlohu metodického centra pro obecní kronikáře.

Mgr. Lukáš Čoupek, Ph.D.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště

Seminář v Příchovicích

Velmi příjemné, ba až sousedské setkání kronikářů mikroregionu Přestíčko proběhlo na obecním úřadě v Příchovicích u Přestic v sobotu 23. 5. 2015. Na výstavce kronik bylo k vidění mnoho příkladů bohaté práce zdejších kronikářů (od kronik vedených propisovací tužkou až po umělecky a literárně ztvárněné kroniky), dokonce bylo možné vidět kroniku obce Dobříč - oceněnou Diplomem za vzorné vedení kroniky v rámci soutěže Vesnice roku. V metodické části setkání zazněly základní údaje o současné legislativě týkající se vedení obecní kroniky (zákon o kronikách obcí, archivní zákon, zákon na ochranu

osobních údajů) a proběhla bohatá diskuze. Po obědě se všichni účastníci přesunuli na příchovicický zámek, kterým je provedl a podrobným výkladem doprovodil jeho majitel doc. Patočka.

Tomáš Hromádka

Máte zájem o uspořádání podobného semináře i ve Vašem mikroregionu? Ozvěte se nám do redakce.

Setkání kronikářů v Davli

V pátek 29. května 2015 proběhlo za laskavé pomoci Městyse Davle a davelského kronikáře pana Vančury setkání kronikářů a regionálních historiků okresu Praha-západ. Setkání kronikářů se pořádala již v 80. a 90. letech minulého století, a tak se je Státní okresní archiv Praha-západ rozhodl po několikaleté přestávce obnovit. Letos se tedy konal již čtvrtý ročník, který jsme netradičně zahájili prohlídkou archeologických památek benediktinského kláštera na Ostrově u Davle. Po zříceních kláštera nás zasvěceně provázel Jan Tomášek z Univerzity Karlovy, přičemž na ostrov a z něj nás převážel převosník.

Potom proběhly dvě přednášky. Nejdřív nás davelský kronikář Karel Vančura podrobně seznámil se svojí prací a potom přednesl pracovník Státního okresního archivu Pavel Buchtele příspěvek na téma květen 1945 v archivních fondech.

Na každé setkání připravujeme výstavku zajímavých archiválií, které jsme tentokrát vybírali jak z fondů Státního okresního archivu Praha-západ, tak i z fondů obce a spolků v Davle.

Tradičně nejsou hlavním cílem těchto setkání kronikářů jen odborné přednášky, ale především následná diskuze, výměna cenných zkušeností, ale i možnost kronikářů se vzájemně seznámit a případně spolupracovat. Na závěr jsme navštívili muzeum spolku Vltávan Davle, kde jsme obdivovali překrásné vltavanské kroniky.

PhDr. Pavel Buchtele

Státní okresní archiv Praha-západ

**Kroniky a kronikáři
na internetu:
<http://regionplus.cz/kronika>**

Přečetli jsme:
**Překládají staré
německé kroniky**

Osm členů občanského sdružení Staré Sovinecko překládá staré německé kroniky a vydává tematické materiály, propagující někdejší Sovinecké panství.

Oblast je turisticky poutavá a členové sdružení rádi prozradí něco z tamní bohaté historie. „Sešli jsme se, abychom zhodnotili naši činnost a poděkovali těm, kteří s námi spolupracují,“ řekl během hodnotící schůze předseda občanského sdružení Staré Sovinecko Jaroslav Jelínek.

Jak předseda prozradil, sdružení spolupracuje s historiky a starosty jednotlivých obcí, bez jejichž podpory by to prostě nešlo. Nezastupitelnými pomocníky nadšených historiků jsou také archivy.

„Těší nás, že historikové vystupují na našich přednáškách a hovoří o zajímavostech našeho kraje. Mezi takové se počítá zástupce ředitelky bruntálského muzea Tomáš Niesner, který se stal našim stálým hostem. Jeho vyprávění jsou opravdu poutavá,“ uvedl Jaroslav Jelínek.

Přednášky zaměřuje občanské sdružení na historii Sovinecka jako celek a též na tu kterou obec, kde přednáška probíhá. Jednou z nejvýznamnějších součástí činnosti jsou překlady starých, ještě německy psaných kronik.

„Práce s kronikami je skutečně náročná. Kroniky jsou psány švabachem, takže jde o takovou, jak se říká, mravenčí práci,“ ujistil předseda Jelínek. Pro letošní rok se připravují členové na překlady kronik dalších několika obcí.

„Chystáme překlady historických kronik čtyř obcí a publikaci o osídlení Lomnice u Rýmařova v roce 1945, kterou připravuje místní občan a milovník historie Jaroslav Chytil. Samozřejmě se pečlivě připravujeme na další přednáškovou činnost,“ sdělil Jelínek, jehož manželka Drahomíra je autorkou kreseb jednotlivých historických sídel Sovinecka.

Členové občanského sdružení Staré Sovinecko se shodnou na tom, že by se jim hodili nadšenci z obcí, o jejichž historii zatím nepsali. „Nemáme zmapovánu Dolní Moravici a bohužel ani část Sovineckého panství, která patřivala k Olomoucku,“ uvedl František Rechterik, kronikář obce Ryžoviště.

Překlady starých německých kronik i dalších materiálů, lze získat přímo od členů sdružení. Cena za knížky je díky podpoře

Moravskoslezského a Olomouckého kraje symbolická.

Sovineckem po stopách předků

Jednou z turistických zajímavostí občanského sdružení Staré Sovinecko je průvodce s názvem Po stopách našich předků. Jedná se o drobnou knížku, kterou lidé přibalí do batohu a s níž se vydávají po atraktivních místech historického Sovineckého panství.

Již devět let si výšlap na hrad Sovinec okolními obcemi nenechávají ujít nejen samotní členové sdružení. Trasa vede přes Lomnici u Rýmařova, Ryžoviště, Kněžpole a Jiříkov na Sovinec.

„Zpočátku nás chodilo v květnu pětadvacet třicet. Nyní nás vyjde 125. V tom vidíme okamžitý výsledek naší práce,“ řekl předseda občanského sdružení Staré Sovinecko Jaroslav Jelínek a dodal, že lokalita rozhodně za návštěvu stojí.

Účastníci si pro pochod vybírají staré stezky, po kterých chodili naši předchůdci.

(...)

Písecký deník 23. 6. 2014, Klára Černá

Informace o zpravodaji Kroniky a kronikáři

Zpravodaj Kroniky a kronikáři je k dispozici on-line na internetu, 24 hodin denně – 365 dní v roce.

V rámci předplatného mají čtenáři přístup do databáze všech článků, komentářového systému, kronikářské poradny a sekce s dokumenty ke stažení. Čtenáři jsou prostřednictvím e-mailu aktuálně informováni o nových článcích, změnách v legislativě, vzdělávacích a kulturních akcích pro kronikáře a vlastivědné pracovníky.

V databázi na internetu jsou k dispozici všechna čísla zpravodaje (PDF), více než 600 dalších článků, odkazů a před sto zodpovězených dotazů v kronikářské poradně). V rubrice ke stažení můžete získat aktuální legislativu, metodické pokyny, příručku Jaromíra Košťáka Český jazyk pro kronikáře a také jsou zde zajímavosti z kronikářské historie - např. nařízení Karla Chotka o vedení městských kronik z roku 1835 - letos si připomínáme jubilejních 180 let od vzniku uvedeného výnosu).

Dále vychází i tištěná verze časopisu, kterou dvakrát ročně zasíláme předplatitelům prostřednictvím České pošty.

Účastníci vybraných setkání a kronikářských seminářů mohou získat aktuální číslo jako bonus. Snažíme se tak o časopisu informovat širší kronikářskou komunitu a nabídnout možnost pro výměnu zkušeností a kontaktů.

Od 28. dubna 2015 nabízíme dvě nové a zároveň výhodnější varianty předplatného kronikářského zpravodaje:

- ▶ roční předplatné za 365 Kč
- ▶ dvouleté předplatné 600 Kč (ušetříte 130 Kč)
- ▶ tříleté předplatné 900 Kč (ušetříte 195 Kč)

Předplatné můžete objednávat na e-mailové adrese kronikari@regionplus.cz, rovněž je možné se přímo zaregistrovat na stránkách kronikářského zpravodaje

<http://www.regionplus.cz/kronika>

a následně vás budeme kontaktovat s informacemi o platbě.

Zpravodaj Kroniky a kronikáři je od čísla 1/2015 jako povinný výtisk zasílán do těchto knihoven:

Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna, Knihovna Národního muzea v Praze, Městská knihovna v Praze, Středočeská vědecká knihovna v Kladně, Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostrově, Vědecká knihovna v Olomouci, Krajská knihovna v Pardubicích, Krajská knihovna Vysočiny, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, Krajská knihovna Karlovy Vary.

Dále je zpravodaj zasílán také na Ministerstvo kultury ČR (archiv povinných výtisků) a do Parlamentní knihovny.

Se zpravodajem se můžete rovněž setkat při svých badatelských aktivitách ve vybraných státních okresních archívech, které mají zpravodaj předplacený. Snahou redakce je, aby byl zpravodaj přístupný všem kronikářům v České republice.

Kroniky a kronikáři

Zpravodaj pro obecní kronikáře a vlastivědné pracovníky

Číslo: 2/2015

Cena samostatného výtisku: 35 Kč.

Vydavatel časopisu a šéfredaktor:

Mgr. Tomáš Hromádka

Na Sádce 1749/1

149 00 Praha 4

IČO: 03582205

Evidováno: MK ČR E 21913

E-mail redakce:

kronikari@regionplus.cz

Tel. 777 944 684

Místo vydávání: Praha

Datum vydání: 30. 6. 2015

Číslo účtu: 670100 - 2209072100/6210

<http://regionplus.cz/kronika>